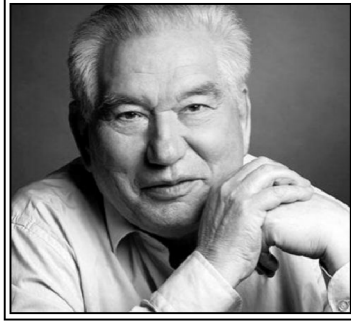

Çingiz Aytmatov xoşbəxt sənətkarlardandır. Çünki yazdığı hər bir əsər sanki bütün xalqlardan və millətlərdən olanların həyatını, dünyagörüşünü, fəlsəfəsini, duyumunu, ona münasibətini əks etdirir, onları maraqlandırır. İndi, bəlkə də bizim Yerim ilə bir guşəsini tapmaq mümkün deyil ki (Uzaq Şərqdən – Yaponiya və Çindən tutmuş tək Cənubi Amerikaya, Kubaya, Braziliyaya qədər), Çingiz Aytmatov adı ilə tanış olmasın. Bunu Hüseynbala Mirələmovun təəssüratlarından da görmək olur. Azərbaycan yazıçısı ilə

Yazıçı taleyi

söhbətdə Ç. Aytmatov maraqlı bir epizoda toxunaraq qeyd edir ki, o, 70-80-ci illərdə Sovet nümayəndə heyətinin tərkibində Çinə səfər edibmiş. Qaldığı otdə özü də bilmədən ona gələn zəngdə bir gəncin onunla görüşmək istədiyini bildirilir. Ç. Aytmatov səhəri gün bu gənc çinlini qəbul edir. Oğlan ona aşağıdakı kimi müraciət edir: «Salam mənim atam, xoş gəlmisən Pekinə». Ç. Aytmatov «atam» sözündən çaşıb qalır. Oğlan Ç. Aytmatovuntutulduğunu hiss edir. Bir qədər sonra sözünə davam edərək: «Mən sizin «Ağ gəmi» povestinizin qəhrəmanı olan Uşağam. Bəli, mən o vaxt həmin əfsanəvi çaylarla İssık-Kuldən keçib, üzərək buraya gəlmişəm. İndi Pekində oxuyuram».

Fikir verin, XX əsrin 70-ci illərində Ç. Aytmatovun ağına belə gəlməzdi ki, yad ölkədən olan oxucusu onun əsərləri və qəhrəmanları ilə tanış olsun. Hətta oxucular özlərini bəzi qəhrəmanların yerində də görürdülər. Çünki Ç. Aytmatov bütün əsərlərində həyat həqiqətlərini qələmə alıb, oxucuya çatdırmağa çalışır.

Bunu biz həm də müəllifin Hüseynbala Mirələmova əlyazma şəklində verdiyi və tanınmış tərcüməçi Şəyavuş Məmməd-zadənin dilimizə çevirib oxuculara çatdırdığı «Öldürməli... Ölməli...» («Ubit – neubit») hekayəsində də yaxşı görürük. Hekayenin özü, onun tərcümə dili və səviyyəsi haqqında ayrıca məqalə yazmaq fikrində olsam da, əvvəlcədən deyək ki, Çingiz Aytmatov öz hekayəsindəki hadisələrin ölkəmizdən kənarında cərəyan etdiyini göstərsə belə, onun əsas konturlarının məhz Azərbaycandan götürüldüyünü güman etmək mümkündür. Sadəcə olaraq təsvir olunan yerlər və personajlar azərbaycanlılar deyildir. ***Yenə də bəşəriyyət, xalqlar, müharibə, insanların müharibəyə münasibəti, onlarda müharibə ilə bağlı yaranmış mənfi assosiasiyalar, müharibələrin insan daxilində tələtlər, ikili hiss və düşüncələr, münasibət və dəyərlər yaratması – bunların hamısı Ç. Aytmatovun əsərlərində daim həyat, həyat həqiqətlərini bütün rəngləri ilə təqdim edə bilməsi ilə bağlıdır.***

Səhifəni hazırladı: Tural Turan